

Системний аналіз у політології

Сергій Телешун,

доктор політичних наук,

завідувач кафедри

політичної аналітики і прогнозування

Національної академії державного управління

при Президентіві України

професор

Неліпа Д. В. «Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика». – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

Становлення вітчизняної політології як науки та навчальної дисципліни протягом останніх десятиліть супроводжується активним формуванням її науково-теоретичної та методологічної бази, зокрема, на основі поступового вивчення та апробації методів, запропонованих вітчизняними й зарубіжними фахівцями. З цього погляду, актуальність монографії Дмитра Неліпи, в якій досліджується сутність та практичне застосування одного із найпоширеніших методів західних політичних наук – системного аналізу – є беззаперечною.

Як слушно відзначає автор, головною перевагою цього методу є те, що він дозволяє використовувати здобутки природничих наук для системного вивчення політичних явищ і процесів, розширюючи можливості політологічних досліджень. Однак системний аналіз поки що не отримав належної уваги серед українських дослідників, що, серед іншого, зумовлено відсутністю знань та навичок, необхідних для його практичного застосування. У монографії Дмитра Неліпи комплексно представлено як сутність даного методу, так і практичні поради щодо його застосування, що ще раз підкреслює її актуальність, наукову значимість та новизну.

Обрана автором структура монографії достатньо обґрунтована. У першому розділі висвітлено процес становлення системних поглядів на світобудову від Античності до наших днів. Також автор виокремлює основні поняття та категорії, які ґрунтуються на ідеї системності (системний підхід, загальна теорія систем, системна інженерія), і чітко показує різницю між ними, підкреслюючи особливості системного аналізу як загальнонаукового методу взагалі, так і методу політології зокрема. Поняття «система» як базове поняття системного аналізу докладно

аналізується в окремому підрозділі, де Дмитро Неліпа знайомить нас із ознаками систем, їх структурою, типами, функціями тощо.

Другий розділ присвячено процесу практичного застосування системного аналізу в політології. Варто ще раз підкреслити структурованість та чіткий виклад матеріалу.

Виокремлюючи три основні етапи використання системного аналізу, автор відповідно ділить цей розділ на три підрозділи, в кожному із яких представлено особливості та основні технології системного аналізу, які можуть застосовуватися на одному з етапів дослідження. Слід відзначити доступність викладу матеріалу, який стосується моделювання політичних явищ та процесів. Математичні формули, графіки та технології обробки даних не є характерними для вітчизняної політології, тому монографія, завдяки докладному їх опису та поясненню, може слугувати джерелом порад і рекомендацій, до якого можуть звертатися фахівці при виникненні проблем під час практичного використання цього методу.

У третьому розділі монографії автор приділяє увагу проблемам та перспективам застосування системного аналізу в українській політології. Розглядаючи основні перешкоди на шляху впровадження системного аналізу як методу теоретичних та практичних досліджень, автор досить обґрунтовано наголошує на історичних особливостях його становлення у вітчизняній політичній науці. Із цих особливостей випливають і головні перешкоди на шляху його поширення в Україні.

Завершується монографія висновками, які формують переваги застосування системного аналізу у політології, що робить дане дослідження завершеним та цілісним. Загалом, виконана робота вирізняється широтою спектру досліджуваних проблем. Тож публікація її результатів, що містять цінні висновки, є не лише науково-дослідницькою, а й має практичний характер, що сприятиме подальшій активізації впровадження системного аналізу у вітчизняну політологію як одну із ключових складових політичних наук в Україні.